

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA 307 ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

Kraméryusowy
Cis. král. Wlastenské Nowiny.

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

Roku 1793.

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

W Sobotu

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

Mrd. 32.

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

dne 10 Srpna.

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

Pátý roční běh.

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

S nejvyšším císařským královským Povolením.

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

Důležitý věc nařízení, o čemž sme w předšlém listu dosti obšírně psali, potřebj bude gessťe některé případnosti připomenauti, aby čtenáři o této tak důležité věci náležitau a řádnau zpráwu měli.

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

Francouzský Komendant w Mohuči, gménem Doar, již dne 18 čerwence psal královskému Pruskému Generállaytnantowi Hrabeti z Kaltraytu strany vzdání pewnosti, Mohuče a Kaslu, a obsah toho listu byl w následujícím smyslu: „Widim patrně, že se tyto pewnosti děle držeti nemohau, a není naděje, aby nás wíce pomocné wogsto od obležení oswobodilo. K tomu wjmám gistě, že můj dokonalý branný lid, buď

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA

na kráče aneb na dlanze, předce genwzdání se musí. Poněwadž wšak strže vzdání těchto pewností mnohobych měl na odpowídání, žádám tedy, aby mi powoleno bylo kohosy z nás vybrati, a geg s zpráwau o té věci do Paříže zaslati. Naproti tomu dám do zásta- wy svého streyca a gessťe giného wzne- sšeného oficýra od štrobu, kteříž tak dlanho zadržání budte, dokudby mi zpráwa a odpověď nepřišla, že z této nutné potřeby pewnost vzdání smím, a wšeho odpowídání zproštěn gsem. Tato žádost, gaťož y to wše, čehož potom gessťe Francouzowé žádali, totiž že teprw dne 5 srpna Francouzský bran- ný lid z Mohuče vytáhne, pak aby Mohuckým měšťanům, komukoli bude

se líbiti, s Francouzy srozuměně vygiti povoleno bylo, naprosto jim byla odeprána, a protož dne 22 července vzdali se, přinejmenší, přinejvíce než kdo o tom pomysliti mohl.

Kádná kapitulace, kteráž pravě něho dne 22 července mezi jeho Milostí Králem Pruským a Francouzským Generálem vmlouvena y podepsána byla, pozůstává v 14ti člancích, a jest hodno, abychom je pro památku tuto na slovo sepsali:

1) Francouzská armáda odvádí jeho Milosti Králi Pruskému město Mohuč y Basl se všemi stánci, se všemi Francouzskými y cizími děly, též jakákoli tu zásoba potravy y válečných potřeb býti může.

2) Francouzský branný lid vytáhne se všemi wogenstau sláwau, a wezme s sebou swau zbraň, pakáž, a což gednohokažděho jeho vlastnj gest, pak y potřebnou potravu na cestu; však za wazuge se, že rok a den proti gednoceným mocnostem bogowati nechce. Pokudby které zakryté wozy z Mohuče wezti chtěli, jeho Milost Král nechává na své vůli, takeli a který přehledání býti mají.

3) Generálowi Doarowi pro něho samého dvě děla na 4libernj kaule z Mohuče wywezti povoleno jest.

4) Všickni Francouzové, bez výjimky, genž kromuto garnysonu přináležej, mají povoleno své koně, wozy y nábytky s sebou wzyti.

5) Branný lid, když kapitulace podepsána bude, gestě 48 hodin na perwnosti zůstane, a byllibý ten čas krátký, gestě se 24 hodin přidává.

6) Komendantowi dává se srozuměna, že gednoho neb wíce agentů, kteříž jeho Milost Král průwodnjmi listy opatří, wyšlati může, aby peníze k zaplacení dluhů shledali; a dokud tyto dluhové zapraweni nebudau, dá do zastawy některé osoby, jimž Král slibuje, že předewšim zlým zachráněni budau.

7) Branný lid potáhne w několik kolonij, a rozdjlným časem; ku každé kolonii přidána bude pro její bezpečnost stráž Pruského lidu, kterýž jí až na hranice dowede. Komendant má na vůli, dceci oficiry od střobu a wogenstské kommisare napřed poslati, genž by pro Francouzské wogsto gak potrazou tak y místo obstarali.

8) Pokud Francouzská armáda dosti konj nemá, aby své nábytky odwezla, w každém místě, kudy potáhne, koňové pro ni opatření budau.

9) Nemocnj a poraněnj na autraty Francouzského národu po wodě do Alceu a Thyonwille odwezení budau.

10) Dokudby Francouzové docela z Mohuče newytáhli, nesmí se tam žádný Mohučský měšťan nawrátiti, kterýž přinejmenší přinejvíce wysel.

11) Sned gak kapitulace podepsána bude, královské Pruské wogsto, a kteréž gestě před Mohučj stálo, může osaditi Karlowy, vlastě a Alžbětinské stance; též mohau osaditi společně s Francouzy nowau bránu a most přes Rejn na prawém břehu též řeky.

12) Předewšim a neydršwe Francouzskij řiditelé zbrognice a střelby Pruským Generálum wsecku zbraň, prach, plány a což tomu podobného, wydastí.

13) K odewzdání magacyňů nebo skladů, y wšeho toho, což w nich pozůstává, wogenšty Kommissar ustanowen bude.

14) Doběhlcy sgednocené armády až do posledního muže wydání budou.

Z těchto tedy článků widíme, že Francouzové w kapitulacý o Mohuckých Jakubínch ani zmínky newčinili, nýbrž dali geho Milosti Králi na vůli, aby s nimi podle swého zdání, a gaž který zaľubuge, naložil. Těchto Jakubínů dohromady 454 se počítá, pokud se předce který s Francouzy z Mohuce newykradl.

Dne 24 čerwence wytáhla první kolony Francouzů, a 2há 25ho, a to po wogenštu, s zbraní na plecích, s hlúčnau muzykau a rozwinutými praporecy; za každau wozli dvě děla nebo kusy, wozy na prach a faule, a wozy s paľáží. Prusové hned osadili město. Toliko nemoci a ustanowení nad špitály a paľáží zůstawagi w Mohuci tak dlouho, dokudby wšeccko odwezeno nebylo, k čemuž 8 lodí přichystáno gest. — W tom času co Mohuč obležena byla, pozůstawalo tam a w Keslu 22 tisíc branného lidu; gaž nyní mnozí osieyři prawí, zůstalo wšeho wogsta 13,000, a 9,000 mužů při bránění Mohuce zahynulo. Tito Francouzové nebyli tuze wymořeni, y koňové gegich dosti dobře wyhlíželi. Potom hned wesseré wogsto které při Mohuci leželo, hnulo se z swého ležení, from toho, gímž Mohuč nyní osazena gest, a táhlo dílem k Landawě, k Lautern, do Trewiru a dílem do Nyderlandu, tak

že nyní každá armáda o weliký počet bogowného lidu rozmnožena bude.

Když tedy Francouzové táhli, tuť Mohučané pášli na Jakubiny, kterých gím buď sami aneb swým wědomím na škodu byli, a ge vstřowali. Žluč w nich wřela, a nemohli dočkati, aby swau zlost na nich wychladili. Mnozí z těchto zrádců, přestrojeni w oděw národní gardy, táhli zarowen a w řadu mezy Francouzy, aby tím bezpečněji wjiti mohli. Než Mohučané w wstřelosti, kteréž se nemohli vbrániti, wrazyli mezy Francouze, a zlořečce swým zrádným spoluměšťanům, s welikau mocí z glidů ge wytáhli, a pohaniwše y ubiwoše ge do syrosti, teprw stráží odwedli. Francouzové na to wše patřice, ani na sobě znáti nedali, žeby se o swé přátely zastati chřeš, anobř s ausměškem Mohuckým do rukau ge strkali. Gaťsy Kyfel při první kolony gaťo Rytmistr w husarských štatech gel podle Merlina, genž také gaťo husar oblečen byl. W Maryenbornu stál zástup wystěhowaných Mohučanů. Když spatřili Merlina a podle něho Kyfla, genž byli Mohuckých obywatelů newětší štůdcey, zlosti tak welice se rozpálili, že gich nebylo možné nižádným způsobem vdržeti. Gaťo šiffnowé wpadli na Merlina, a z kolony geg wytrhli, a když ho dosti pohanili, wyprázdnili mu kapsy dočista, a peníze rozdali. Nato Mohučané, genž w městě byli, prohlédali wšeccky kauty a krejssy, kdežby který Jakubin skryt byl, a wšeccky do wězení wrhli. Při tom diwaw dle mnohé bylo přemutné podiwání; každau chwili wedli některého, genž měl

rozraženau hlavu, nos, sedraný obličej, a mnohý byl více mrtew než žiw. K té pomstě přitowaryššila se laupež, a tak obrali nebohé Jakubiny ze wšeho, že mnozí geň w fossili anebo w spodkách na waru wedeni byli. Když giž wogško do města přitáhlo, gest těm wýstupkům a neporádkům přerže učiniti nemohli.

Kterž z Jakubinů wtekli, gačo Potocký, Pichon a ginj, rozhořčený lid na gegich domjch se mstil; byty gegich wybili, wšecko dočista wykradli, a nábytky po vlicých prodáwali; a by gim nebylo zabráněno, domy gegich s zemj chtěli stowati.

Škody co se tkne, kterauž město Mohuč w čas obleženj trpělo, gest syce weliká, předce wšak ne tak, gačož se mnozí domjwali. Mohučané prawj, že ani kaule tak mnoho škody nenadělaly, gačo sami Francouzové, kterž bywše od Mohučských Klubistů anebo Jakubinů nagati, oheň w domjch zakládali. Aspoň to gest podiwne, že domowé duchownjch a vrozených nejwětšj zkázu trpěli.

Z Mohuče 27 čerwence. Nynj sem odewšad haufně lidu přichází, y potrawa také lacyněššj gest, že po málo dnech nebudeme mjeti na draborn co sobě stěžowati. Francouzové gsau wšickni pryč, a Prussané a Šesowé město osadili. Nejwětšj díl armády obrátil se k Landawě, kdež spolu s Wurmseršým wogškem tuto Francouzskou perwnost oblehnau; nejprwé wšak nepřátely, geňž se w oné straně welice rozmnožugj, strotiti, a ge daleko nazpět zabnati muselj. Druhý díl táhne k

Bayserlautern, a ginj gest k Trewiru, nebo y tu gsau sylnj Francouzové, a perwné šance sobě stawj, tak že gim cýsaršstj ničterať odolati nemohau. — Dne 25 přigel sem geho Milost Brál Pruský, nad gehož přichodem celé město se zradowalo. Každý se tlačil, aby toho Mocnáře widěl, geňž nynj gačo stawný Witrz Mohuč nawšstjwil, kterauž lonšého roku při blučné střelbě práwě toho dne opustil, kteréhož dne letos k wzdánj této perwnosti kapitulacej podepsána byla.

Někdeššj Francouzský Komendant w Mohuči nejwice se staral o prach, aby ho snad nepřátelská kaule nezapálila; a protož tuto leš smyslił: Dal Pruskému Bráli oznámiti, že wšecky těhotné ženy a dítky z lásky k nim, aby snad ohněm nebo ginau smrtj zachwáceni nebyli, do welikého domu poručil zawěsti, a protož že žádá geho Milosti, aby podle znamenj, gež na tom domě wystawil, toho stawenj střelbau wšetril. Tato žádost geho pro wšetrněj těhotných žen a dítek byla wšlyšána. Druhého dne přissel Francouzský deserter nebo pobílec, a když se tázali, kdeby těhotné ženy a děti w Mohuči byly: odpowědel: Wšudy. Ptali se ho dále: Co tedy gest w tom stawenj, na němž to a to znamenj widjme? Odpowědel: Tuť gest nejwětšj sklad prachu. Brzy nato Prussané počali do toho domu páliť, a třetj ranau wšecken prach dopowěti wyhodili. Na ten způsob Francouzům y tato leš se nezdařila, a zmizela nádege, aby více a déle perwností obrániti mohli.

O da